

Lisa 1
direktori 8. septembri 2022
käskkirjale nr 1-11/1

KUNSTI HUVIALA ÕPPEKAVA
TARVASTU MUUSIKA- JA KUNSTIKOOLIS
(aadress Kevade 2a/1, Mustla alevik, Viljandi vald;
registrikood 75012200)

Õppekava kehtib alates 1. septembrist 2022.

TARVASTU MUUSIKA- JA KUNSTIKOOL KUNSTI HUVIALA ÕPPEKAVA

ÜLDOSA

1. Õppetegevuse eesmärgid

- Arendada õpilaste loomevõimeid sihipäraselt.
- Anda kunstialaseks elukutseks tarvilikku eelharidust.
- Kujundada noorte esteetilisi arusaamu ja sisemist kultuuri.
- Edendada Viljandi valla kultuurielu.
- Arendada sotsiaalseid eneseväljendusoskuseid.
- Arendada õpilaste jaoks 21. sajandi vajalikke oskuseid s.h digioskuseid.

2. Õppekava põhimõtted

- Kooli ülesanne on suunata last oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja analüüsima ning kujundama isikupärast väljendusstiili.
- Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.
- Õppekava annab võimaluse kunstialase eelhariduse omandamiseks ja andekate õpilaste professionaalseks õppeks ning ühest koolist teise üleminekuks.
- Õppekava on paindlik ning avatud uute ainete ja õppevormide rakendamiseks.
- Õppekava jätab õpetajatele otsustusruumi ja valikuvabadust.
- Õppe korraldamisel peab kool tähtsaks loominguiliselt stressivaba õhkkonna kujundamist.

3. Õppekorraldus

3.1. Kunstiosakonna kooliastmed

- Eelõpe – noorema astme 0. kursus, et selgitada välja õpilase võimekus (üldjoontes lasteaed või 1. klassi õpilased)
- Põhiõpe nooremas astmes, 1. – 4. kursus.
- Põhiõpe vanemas astmes, 5. – 8. kursus.
- Lisa-aasta – põhiõppe lõpetajatele üks kuni kolm aastat.
- Vabaõpe – mõeldud kooli lõpetanutele, gümnaasiumiõpilastele ja täiskasvanutele, kes koolis ei õpi. Õppeaja pikkus ei ole reguleeritud.

3.2. Õppe kestus ja maht

- Põhiõpe kestab 8 aastat. Õppeaasta kestab 35 õppenädalat, mis kattub üldjoontes üldhariduskooli õppeajaga.
- Õppetundide kohustuslik maht kursuste lõikes:

Õppeaste	Õppetundide maht
Eelõpe	70 tundi
I kursus	210 tundi
II kursus	210 tundi
III kursus	210 tundi
IV kursus	210 tundi
Põhiõpe nooremas astmes	840 tundi
V kursus	210 tundi
VI kursus	210 tundi
VII kursus	210 tundi
VIII kursus	210 tundi
Põhiõpe vanemas astmes	840 tundi
Põhiõpe kokku	1680 tundi
Lisa-aasta (1 aasta)	70 tundi
Vabaõpe (1 aasta)	86 tundi

(akadeemiline tund)

3.3. Põhiõppesse vastuvõtt

- Kunsti huviala põhiõppesse võetakse õpilasi vanema avalduse alusel konkursi korras.
- Eelõppes osalenud õpilaste suhtes teevad põhiõppesse suunamise ettepaneku õppenõukogu. Muul juhul teeb ettepaneku konkursikomisjon.

3.4. Kooli lõpetamine

- Iga kursuse lõpus tehakse kursusetöö, mis võetakse arvesse järgmisele kursusele edasiviimiseks.
- IV kursuse lõpus tehakse lõputöö. Noorema astme lõputunnistus antakse õpilasele, kelle õpitulemusi on hinnatud kõigis huviala õppekavas ettenähtud ainetes.
- VIII kursuse lõpus tehakse huvikooli lõpetamiseks eksamitöö. Kooli lõputunnistus antakse õpilastele, kelle õpitulemusi on hinnatud kõigis huviala õppekavas ettenähtud ainetes.
- Olenevalt õpilase võimekusest on lubatud õppekava läbida ja nõutavad õpitulemused saavutada ka tunnijaotusplaanis fikseeritust lühema ajaga.

3.5. Lisa-aastad

- Lisa-aastad on õpilastele, kes on edukalt läbinud põhiõppe vanema astme.
- Lisa-aastal toimub ettevalmistus professionaalse kunstihariduse omandamiseks ja järjepidev õpe; mõnele kunstivaldkonnale keskendumine või kunstialase isikupära väljaarendamine.

4. Tunnijaotusplaani

- Tunnijaotusplaanis on õppeainete maht nädalas. Ühe tunni pikkus on 45 minutit.
- Õpilane peab põhiõppe vanemas astmes läbima vähemalt ühe valikaine.
- Valikainetena pakutakse vastavalt võimalustele, kas fotograafiat, grimeerimist, arvutigraafikat või dekoraator-butafoor.

- Kunstiloo ainekava teemad on lõimitud I-VI kursusel teiste tundidega. VII ja VIII kursuse jooksul läbitakse kuni 35 tundi kunstilugu, mis hõlmab endas praktilisi õppekäike.
- Õppepraktikal täiendatakse õppeaasta jooksul saadud teadmisi. Õppepraktika vormiks on maalilaager ning praktika on arvestuslik.
- Eelõppes toimub hindamine arvestusena.
- I-VIII kursusel toimub hindamine arvestusena välja arvatud lõpu- ja eksamitöös. Õpilastele antakse sõnalist tagasisidet.
- Lisa-aastal toimub hindamine arvestusena.

Õppeaine	Eelõpe	I kursus	II kursu s	III kursu s	IV kursu s	V kursu s	VI kursu s	VII kursu s	VIII kursu s	Lisa- aasta	Va- ba- õpe
Joonistamine		2	2	2	2	2	2	2	2		
Maalimine		2	2	2	2	2	2	2	2		
Kompositsioon, skulptuur, vormiõpetus		2	2	2	2	2	2	2	2		
Kunstilugu								17 tundi	17 tundi		
Valikaine						35 tundi					
Eelõpe	2										
Lisa-aasta										2-4	
Vabaõpe											2
Praktiline õpe		16 tundi	16 tundi	16 tundi	16 tundi	16 tundi	16 tundi	16 tundi	16 tundi		16 tun- di

5. Hindamine

5.1 Hindamise eesmärk

Hindamise eesmärgiks on anda õpilasele tagasisidet, kuidas on ta omandanud ainekavas ettenähtud õppe-eesmärgid ning kuidas on õpilane edenenud, milliseid oskuseid omandanud ning milliseid oskuseid peab ta edasi arendama.

5.2 Lõputöö hindamine

Kursuse lõputöid hinnatakse viiepalli süsteemis ning hinne kantakse lõputunnistusele. Lõputöödele annab hinnangu lõputööde komisjon.

Hinne „5“ on väga hea.

Hinne „4“ on hea.

Hinne „3“ on rahuldav.

Hinne „2“ on mitterahuldav ja tähistab lõputöö mitteamestamist.

Hinne „x“ tähistab töö mitteestamist ning tähistab lõputöö mitteamestamist.

5.3 Eksamitöö hindamine

Eksamitöö sooritatakse VIII kursuse lõpus suure kokkuvõtva tööna, mida hindab eksamikomisjon. Eksamitöö hinne kantakse lõputunnistusele ning positiivne hinne on eelduseks kooli lõpetamisel.

Hinne „5“ on väga hea.

Hinne „4“ on hea.

Hinne „3“ on rahuldav.

Hinne „2“ on mitterahuldav ja tähistab eksamitöö läbikukkumist mitteamvestamist.

Hinne „x“ tähistab töö mitteesitamist ning tähistab eksamitöö mitteamvestamist.

5.4 Õppeainete hindamine

Õppeainetes hinnatakse arvestatud või mitteamvestatud põhimõttel. Õppeaines antakse jooksvalt sõnalist tagasisidet e-keskkonnas ja suuliselt. Õpetaja hindab, kas ainekavas seatud eesmärgid on suures osas või täielikult omandatud (õppeaine on arvestatud) või on olulised teadmised omandamata jäänud ning õppeaine pole läbitud või tuleb tööd järgi teha (mitteamvestatud). Järgmisele kursusele üleviimise eelduseks on kõikide õppeainete arvestamine.

5.5 Praktilise õppe hindamine

Praktilise õppe läbimise eelduseks on õppe läbimine täies mahus. Praktiline õpe loetakse arvestatuks, kui õpilane osaleb praktilises õppes. Mitteamvestamine toob kaasa praktilise õppe mitteamvestamise.

6. Uuele õppekavale üleminek

22. aprillil 2008 kinnitatud õppekavalt (EHIS nr 82267 ja 82247) üleminek uuele õppekavale enne 1. septembrit 2022 kooli astunud õpilastele, määratakse uue õppekava kohaselt kursus, kus nad asuvad õppima alates 1. septembrist 2022.

Õppekavad nr 82267 ja 82247 vastavad käesolevale õppekavale järgmiselt:

Eelõpe vastab eelõppele.

I kursus vastab I-II kursusele.

II kursus vastab III-IV kursusele.

III kursus vastab V-VI kursusele.

IV kursus vastab VII-VIII kursusele.

Õpilased, kes asusid õppima enne 1. septembrit 2022, õpivad uue õppekava kohaselt järgmistel kursustel:

Õpilased, kes õppisid:

- Eelõppe I aastal asuvad õppima I kursusele.
- Eelõppe II aastal asuvad õppima II kursusele.
- I kursuse teisel õppeaastal asuvad õppima III kursusele.
- II kursuse teisel õppeaastal asuvad õppima V kursusele.
- III kursuse teisel õppeaastal asuvad õppima VII kursusele.

7. Ainekavad

Täpsema teemade jaotuse kursuste lõikes koostab õpetaja iga kursuse kohta eraldi.

1. Eelõpe

a. Üldalused

- Eelkooli võetakse vastu lapsi vanema avalduse alusel.
- Kunsti eelkoolis õpivad üldjoontes üldhariduskooli 1. ja 2. klassi õpilased.
- Eelkooli õppeaeg on üks aasta ja kogumaht 70 tundi.
- Õppekava läbimise kohta saab laps tunnistuse.
- Eelkooli läbimise järgselt teeb õppenõukogu ettepaneku, kes võiksid õppida põhiõppes.

b. Õppe-eesmärgid

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid; •
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ja maalimisvahendeid ja -võtteid; •
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ja sihipäraselt; •
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

c. Õpitulemused

Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestame õpilaste vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi. Töö kvaliteedist tähtsam on loovus ja lapse naturaalne alge. Hindame lapse omapärasid ideed ja loomingulisust, mis võib olla peidus lastepäraselt kehvemal vormistuses ning viimistluses. Hindamine on sõnaline (analüüs/hinnang). Hindamise vormiks on ka näitused koolis ja väljaspool kooli.

Eelõppe läbinud õpilane

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab neid vabalt valitud viisil; •
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid; • kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu; • keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid, erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

2. Joonistamine

a. Õppe-eesmärgid

- Joonistamise tähtsuse selgitamine ja selles peituvate võimaluste avamine.
- Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja töövõtete tutvustamine.

- Uute probleemide käsitlemine põhimõttel kergemalt raskemale, lihtsamalt keerulisemale.

b. I – IV kursus

Täpsema teemade jaotuse kursuste lõikes koostab õpetaja iga kursuse kohta eraldi.

- **Põhiliste joonistusvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine.** Paberiliigid ja formaat. Püst- ja põikformaat. Pliiatsid ja nende märgistamisvahendid. Süsi, sangviin, pastellid, kriidid jm joonistusvahendid. Kustutusvahendid ja nende kasutamine joonistamisel. Suled ja tušš.
- **Õigete joonistamisharjumuste ja -võtete omandamine.** Joonistamiskoha valik ruumis ja väljas. Distant objektist. Joonistamine seistes ja istudes. Õige keha- ja käeasend. Käe ja silma koordineerimine.
- **Joonte omadustega tutvumine.** Joonte orientatsioon (vertikaal- ja horisontaaljooned, sirg- ja kõverjooned). Joonte kvaliteet. Joonetugevus väljendusvahendina. Pidev- ja katkendjoon. Joonlaua kasutamine. Joonistuse ülesehituse aluste omandamine.
- **Kadreerimine.** Silmapiiri määramine. Esi- ja tagaplaan. Esemete kujutamine rakursis. Pealt- ja altvaade.
- **Lihtsamad üldistamisvõtted ja nende rakendamine.** Lihtsamate geomeetriliste vormide konstrueerimine ja kujutamine õigetes proportsioonides. Vormiharja märkimine. Joonistus kui tervik.
- **Valguse ja varju kasutamine.** Loomulik ja kunstlik valgus.
- **Visandamise alused.** Skitseerimine. Olulise ja ebaolulise eristamine. Karaktersete tunnuste analüüs ja rõhutamine. Viirutuste liigid.
- **Materjaliõpetus.** Orgaaniliste materjalide faktuuri edasiandmine. Loodusvormide detailiseeritud kujutamine (taimed ja nende osad, kivid jms.).
- **Inimese kujutamise alused.** Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine. Inimfiguuri põhiproportsioonid ja mahtude jaotumine. Näotüüp ja näoosade põhiproportsioonid. Karaktersete tunnuste rõhutamine.
- **Joonistamise keerukamad vormid.** Kontuurjoonistuse liigid. Joon vormi rõhutajana. Joon figuuri ja fooni eraldajana. Abijooned ja nende kasutamise võimalused. Suurte pindade katmine.
- **Pinnakäsitlus ja tonaalsus.** Pooltoonid. Tume objekt heledal taustal ja hele objekt tumedal taustal. Graafiline ja maaliline pinnakäsitlus.
- **Perspektiiviõpetuse alused.** Eri keerukusega esemete ja seadeldiste perspektiivne kujutamine (tool, laud jms).
- **Valgus ja vari.** Ruumi ja vormi edasiandmine valguse ja varju abil. Varjuõpetus.
- **Materjali kujutamine.** Drapeering kui kujutamise objekt. Voldistiku konstrueerimine. Jäigad ja plastilised materjalid.
- **Inimfiguuri kujutamine.** Inimene kui spetsiifiline kujutamise objekt. Anatoomia. Inimkeha üldvormid ja mahud. Raskuspunkt ja toetuspunkt.
- **Portree.** Pea skemaatiline kujutamine (tahuline pea, sõrestikmudel jt). Eest- ja külgsuuna. Portree kadreerimine. Pea konstrueerimine. Pea detailid (kõrv, nina, suu).
- **Spontaanne ja vabajoonistus.** Fantaasiajoonistused. Grotesksed kujutised.

Saavutatavad õppetulemused IV kursuse lõpuks:

Põhiõppe noorema astme lõpetaja

- seob figuraalse kompositsiooni interjööri või maastikuga;
- oskab figuraalse kompositsiooniga seostatult kujutada merd, sadamat ja laevu;
- komponeerib pindu vähemalt ühe figuuriga;
- kujutab liikuvate figuuride gruppe koos välisarhitektuuriga;
- kujutab õhtust või öist meeleolu figuraalses kompositsioonis;

c. V – VIII kursus

- **Kujutava geomeetria alused.** Sügavustunnused väliskeskkonnas. Õhuperspektiiv. Maastiku kujutamine.
- **Inimese anatoomilis-morfoloogilise kehaehituse tundmaõppimine.** Kehaehituse tüübid. Figuuri ealised ja soolised iseärasused. Mehe ja naise kehaehituse erinevused. Eri vanuses laste kehaproportsioonid.
- **Portree ja figuur.** Kolju ehituse tundmaõppimine. Pea kalde ja pöörde määramine. Figuuri kujutamine lihtsas rakursis.
- **Jäsemete kujutamine.** Käe ja randmeliigese konstrueerimine. Küünarvarre ehitus. Jala ja hüppeliigese kujutamine.
- **Materjalide omadused.** Materjaliomaduste võrdlev analüüs (tekstiil, paber, klaas, metall, puit, keraamika, plastmass jms). Võtted faktuuri ja tekstuuri edasiandmiseks.
- **Loomade kujutamine.** Liikumistsükli analüüs. Liikumisillusiooni loomine.
- **Visandamine.** Vormi tähenduse kiire haaramine. Toonvisandite spetsiifika.
- **Kujutamine ja tõlgendamine.** Tutvumine lihtsamate nägemisillusioonidega.
- **Figuraalse kompositsiooni alused.** Seisev, istuv ja lamav figuur. Figuur rakursis. Figuur ja riietus (argirõivastus, originaalkostüüm jne). Figuuride ruumiline paiknemine.
- **Plastilise anatoomia alused.** Plastilised punktid figuuril. Skeleti peamiste mahuliste vormide ja reljeefselt. Õlavöötme ja rindkere kujutamine.
- **Komplitseeritud portreelised lahendused.** Kaksikportree.
- **Stiliseerimine.** Peamised stiliseerimisvõtted. Keerukate kujutamisobjektide vormi lihtsustamine ja tüüpilise rõhutamine.
- **Kujutava tegevuse kui protsessi teadvustamine.** Joonistamisprotsessi etapid. Eesmärkide püstitamine. Vahendite valik. Materjali kogumine ja kavandamine. Süžee ja teema.

Saavutatavad õppetulemused VIII kursuse lõpuks

Põhiõppe vanema astme lõpetaja:

- tunneb perspektiiviõpetust;
 - on kursis anatoomiliste ja proportsiooniliste erinevustega eri vanuseastmetes;
 - tunneb luustikku, oskab skeletti joonistada;
 - oskab kujutamisel eristada materjale (nt klaas, puu);
 - oskab visandada, eristab krokiid ja pikaajalist tööd;
- tunneb lihtsamaid illustratsiooni ja kirja seostamise võtteid.

3. Maalimine

a. Õppe-eesmärgid

- Tegelikku kujutamine ja meeleolu väljendamine värvide abil.
- Maalimise klassikaliste töövõtete ja kaasaegsete suundade tundmaõppimine.

- Värvusõpetuse probleemide, materjali kujutamisoskuse ja
- proportsioonidega seotud eripärade käsitlemine.

b. I – IV kursus

- **Värvisegamis- ja pinnakatmisharjutused.** Lihtsavormilistest esemetest natüürmordi maalimine. Tähelepanu pöörata värvierinevustele. Monokroomne maalimine. Natüürmort.
- **Natuurist maalimine natüürmortide järgi.** Portreemaal. Tehakse mõningaid figuurmaali katsetusi modelli järgi. Tehakse dekoratiivpinnalisi ja ka ruumilisi ülesandeid.
Katsetada erinevaid maalikäsitusi - täppiv puäntillistlik, laia pintsliga üldistav laseriv jne. Teemaatilised kompositsioonid.
Autoportree, portreevisandeid jm.

Saavutatavad õppetulemused IV kursuse lõpuks:

Põhiõppe noorema astme lõpetaja

- on õppinud tundma maalimisel kasutatavaid värve (akvarell, guašš, pastell jne);
- on õppinud tundma paberiliike, oskab neid valida erinevateks ülesanneteks;
- oskab valida erinevate värvide tarbeks vastavaid pintsleid ja eeltöoks pliitaseid (numbrite järgi);
- on suuteline maalima natüürmorte ja portreed omal vanuseastmel, tundma värvitoone nende nimetuste järgi;
- oskab iseseisvalt teha akvarelli ettevalmistustöid;
- teab primaar-, sekundaar- ja tertsiaarvärve, sooje ja külmi toone, kontrastvärve jne;
- õpilane on tutvunud akvarellitehnikatega - kihtide viisi katmine, märjalt märga jne.

c. V – VIII kursus

- **Kordamine.**
- **Natüürmort.** Natüürmordid on koostatud võimalikult keerulistest esemetest, mõnel juhul kasutatakse värvilist valgust. Õpetaja võiks usaldada seadeldiste koostamise õpilaste hooleks, andes eelnevalt ülesande või probleemi suunitluse, näiteks soojades värvides natüürmort, metall- ja klaasesemetega jne.
- **Figuurmaal (modelli järgi).** Vana inimene. Kostümeeritud inimene. Muusik.
- **Portree.** Näo anatoomia. Karakter. Naha läbipaistvus.
- **Figuur.** Proportsioonid. Koloriit.
- **Täisfiguur.** Draperiid. Eririietus.
- **Eksperimendid.** Leia endale sobiv maalimisviis (rakenda nt diplomitöös). Katseta õlivärviga.

Saavutatavad õppetulemused VIII kursuse lõpuks

Põhiõppe vanema astme lõpetaja:

- portree osas peaks suutma modelleerida värvi ja hele-tumeduse abil;
- on süvendatult lahendanud sümbolistlikke, abstraktseid jms ülesandeid;
- on maalinud mõningaid ilmastikunähtusi, näiteks vihm, torm;
- on mõtlej ja teatavaid praktilisi kogemusi omav, kunstis orienteeruv inimene;
- suudab maalida õigete proportsioonidega;
- suudab osaleda kõrgkoolide konkurssidel.

4. Kompositsioon, skulptuur, vormiõpetus

a. **Õppe-eesmärgid**

- Ülevaade vormimaailma mitmekesisusest ja selle ruumilise organiseerimise printsiipidest.
- Skulptuuri ajaloolise arengu põhietappide tundmaõppimine ja kaasaegse vormiõpetuse suundumuste jälgimine.
- Plastilis-mahulise modelleerimise ja konstrueerimise võtete ja vahendite tundmaõppimine ja kasutamine.
- Vaatlus-, kujutamise- ja eneseväljendamisoskuse arendamine.
- Seoste loomine joonistamise, maalikunsti ja skulptuuriga ning teiste kunstiliikidega
- Hariliku sule, pliiatsi-, pintsli-, akvarelli-, guašši-, pastelli- ja teiste tehnikate õppimine.
- Värvuste vastastikuste mõjude tundmaõppimine värvusõpetuse kaudu.
- Dekoratiivse kujunduse tundmaõppimine: rahvuslik ornamentika, uute ornamentide loomine.

b. **I – IV kursus**

- **Sissejuhatus vormimaailma**
Skulptuuri olemus ja spetsiifika. Ruumiliste objektide vaatlemine ja kompimine.
- **Põhiliste modelleerimisvahendite, -materjalide ja -võtetega tutvumine.**
Voolimine savis. Abivahendite kasutamine. Põletamine. Mõõtmine ja võrdlemine. Elementaarteadmised skulptuuri materjalidest.
- **Skulptuuri funktsionaalne mitmekesisus.** Skulptuuri liigid: vaba- ja pisiplastika, dekoratiiv- ja monumentaalskulptuur, installatsioonid jt.
- **Vormiõpetuse põhimõisted** . Mass ja maht. Suur ja väike vorm. Kerge ja raske vorm. Esi- ja tagaplaan. Ülaosa ja alaosa. Vormielementide ühendamise võtted.
- **Figuraalne kompositsioon.** Ühe- ja mitmefiguuriline kompositsioon. Figuraalsete gruppide paigutamine. Loomafiguuride plastilisus.
- **Ümarplastika ja reljeef** . Kõrg-, pool- ja madalreljeef. Valgus ja vari skulptuuris.
- **Vormi väljendusrikkus.** Vorm idee väljendajana. Sisu ja vormi vastavus. Keskkonnanähtuste (ilmastik jne), atmosfääri ja psüühiliste seisundite (meeleolu jms) kujutamine.
- **Vormiõpetuse põhimõisted.** Vormide tüpoloogia. Avatud ja suletud vorm. Kumer ja nõgus vorm.
- **Mass ja maht.** Masside reaalne ja visuaalne raskus. Proportsioneerimine ja mastaap.
- **Vorm ja ruum.** Vormide seostamine ja vastandamine. Skulptuursete objektide paiknemisest tingitud visuaalsed pinged ja nende korrastamine. Vormikontrast.
- **Keerukamad modelleerimisvahendid ja –võtted.** Tugialuse (karkassi) kasutamine. Aluste tüübid. Loodimine.
- **Karakteriseerimine ja fantaseerimine.** Karakter ja liikumine. Fantaasiakompositsiooni liigid.
- **Jooned ja pinnad.** Joonte ja pindade liigid. Figuur ja foon. Aktiivsed ja passiivsed pinnad. Dekoratiivsed pinnad.
- **Teema ja süžee.** Teema ja süžee sidumine. Motiivi valik.

- **Valgus ja värv.** Valguse omadused ja tähtsus. Valgus looduses ja tehiskeskkonnas. Valgus ja vari. Tehnikad. Guašš. Akvarell. Vahakriibe. Linoollõige.
- **Üldkompositsiooni alused.** Kompositsiooni mõiste. Kompositsioonilise ülesehituse alused. Tektoonika. Elementide ühendamine. Elementide ja intervallide varieerimise võtted ja printsiibid.
- **Rahvuslik ornamentika.** Bordüürid. Stiliseerimine.
- **Rütm ja dünaamika.** Geomeetriliste ridade kombineerimine.

Saavutatavad õppetulemused IV kursuse lõpuks:

Põhiõppe noorema astme lõpetaja

- oskab kasutada ohutult töömaterjale ja töövahendeid loominguliseks eneseväljenduseks;
- tunneb keraamilise voolimise ja kujundamise võtteid, tunneb erialast sõnavara;
- on voolinud anatoomilisi detaile (jalg, käsi, kõrv, nina, kolju jne).
- leiab vahendeid idee ekspressiivseks väljendamiseks;
- seostab figuuri interjööri ja maastikuga;
- figuraalse kompositsiooniga seostatult kujutab merd, sadamat ja laevu;
- oskab luua lihtsaid arhitektoonilisi vorme;
- tunneb abstraktsele vormi- ja värvioõpetusele omaseid väljendusvõimalusi ning lihtsamaid kompositsioonivõtteid.

c. V – VIII kursus

- **Skulptuur ja keskkond.** Skulptuuri eksponeerimise põhimõtted.
- **Vorm ja valgus.** Valguse nägemine ja fikseerimine. Valguse muutumine (suunamine, hajutamine). Valguse liigid (pehme, mahe, terav, ere). Valgus ja ese. Valgus kui märk. Valgust peegeldavad ja neelavad pinnad. Läbipaistvus. Aktsenteerimine. Teoste eksponeerimine ja valgustingimused.
- **Vorm ja materjal.** Omadused: kõva ja pehme, veniv ja jäik, sile ja karvane, tihe ja poorne.
- **Rütm ja dünaamika.** Elementide ühendamise võtted. Korduste kasutamine. Rütmide tüübid.
- **Inimese portreeline kujutamine.** Pea konstruktsioon. Pea sidumine õlavöötmelega. Õlavöötme ehitus. Kaela üldvorm. Näoosade analüüs (silm, kõrv, nina jms). Juuste üldistatud kujutamine. Jäsemete ehitus ja plastika.
- **Ajamõõde skulptuuris.** Protsessuaalne kunst (*performance, happening* jt). Keskkonnakunst (*land-art*).
- **Inimene kui kunstilise kujutamise allikas.** Skelett. Proportsiooniõpetus. Ealised ja soolised iseärasused. Kehaehituse tüübid.
- **Vorm ja värv.** Värvus eseme funktsionaalse tähenduse kandjana. Värv ja materjal.
- **Illusionism ja optilised efektid skulptuuris.** Op-kunsti kogemuse analüüs. Lihtsamate nägemisillusioonide kasutamine kunstiteostes. Ruumi ja vormi näiline ja tegelik deformeerimine.
- **Skulptuursete objektide semantilised tasandid.** Stiil ja tähendus. Kitši erinevad vormid. Kunstivoolude ja stiilide avaldumine skulptuuris.
- **Temaatiline kompositsioon.** Portree. Figuur. Interjäär. Maastik.

- **Figuraalne kompositsioon.** Inimfiguuri kasutamisevõimalused. Figuraalsete gruppide paigutamine. Esi- ja tagaplaan.
- **Graafiline kommunikatsioon.** Kirjakompositsiooni alused. Tarbegräafika võimalused. Illustratsioonide liigid. Näitusekujunduse põhimõtted.
- **Õpiülesanded temaatilise kompositsiooni alal.** Figuuride, loomade, maastiku ja majade skitseerimine kompositsiooni materjali kogumiseks. Vaatepunkti kauguse ja kõrguse mõju, vertikaal-, horisontaal- ja diagonaalsuunad. Tuleb osata luua kompositsioone vabalt valitud teemal.
- **Tasakaal.** Tasakaalu tingimused. Staatilisus ja dünaamilisus. Horisontaalne, vertikaalne, diagonaalne ja radikaalne tasakaal. Ülaosa - alaosa, vasak - parem.
- **Proportsioon ja mõõt.** Proportsioneerimine ja mastaap. Kuldlõige.
- **Värvus.** Värvuste omadused ja värvuring. Värvuste segamine. Külmad ja soojad toonid. Täiendvärvused ja nende vastastikune mõju. Värvuste optilised efektid. Värvuste kultuuritraditsioonid. Värvuste psühholoogiline mõju.
- **Kompositsiooni seos teiste kunstiliikidega (muusika, teater, video)** Kineetilise kunsti aluste tundmaõppimine.

Saavutatavad õppetulemused VIII kursuse lõpuks

Põhiõppe vanema astme lõpetaja:

- tunneb voolimise võtteid ja materjale;
- on võimeline anatoomiat järgides voolima loomi ja inimesi;
- tema suuremad teosed on paigutatud metallkarkassile.
- tunneb vormi-, värvi-, kompositsiooni-, perspektiivi- ja kirjaõpetuse lihtsamaid reegleid;
- mõistab kitši olemust;
- oskab kasutada erinevaid materjale ja neid ühtseks loominguks tervikuks sulatada;
- oskab luua erinevaid arhitektoonilisi vorme ja kasutada kordusi;
- orienteerub varasema ja kaasaegse kompositsiooni eripärades.

5. Kunstilugu

a. Õppe-eesmärgid

- Seoste loomine kõigi kunstikoolis õpitavate ainete vahel.
- Kunstiliikide ja -ajaloo tundmaõppimine.
- Visuaalse kunstikultuuri määratlemine.
- Erinevate tehnikate tundmaõppimine rahvaste kunstiväärtuste kaudu.
- Huvi äratamine kunstikultuuri väärtuste säilitamise, kaitsmise ja edasiarendamise vastu.

b. VII kursus

- **Kunsti mõisted.**
- **Kunsti tekkimine.** Ürgaja kunst. Luunikerdus, keraamika, metallehistöö. Koopamaalid. Willendorfi Veenus.
- **Vana-Egiptuse kunst.** Ühiskond, mütoloogia ja vaimne kultuur. Arhitektuur. Pinnakunst. Tarbekunst. Püramiid. Sfinks. Vaarao portree. Tempel. Hieroglüüfid. Reljeefid.

- **Mesopotaamia kunst.** Sumeri kultuuri tähtsus. Valitseja loss. Babüloni ehitused. Kiilkiri.
- **Antiik-Kreeka kunst.** Ühiskond. Mütoloogia. Vaimne kultuur. Arhitektuur. Skulptuur. Vaasimaal. Teater. Keraamika areng. Seinamaal. Teatriehitused. Ehitused.
- **Antiikne Rooma.** Arhitektuur. Skulptuur. Sisekujundus. Reljeefid. Portreed. Pompeji.
- **Bütsantsi kunst.** Vaimne kultuur. Arhitektuur. Kirikuehitus. Mosaiik. Seinamaal. Maalikunst. Ikoonid.
- **Romaani stiil.** Gootika. Gootika Eestis. Kirikud, elamud, linnused, linnamüürid. Tarbekunst. Skulptuur. Maalikunst.
- **Kaugete maade kunst** (India, Hiina, Jaapan). Arhitektuur. Maalikunst. Skulptuur.
- **Reenessans Itaalias.** Perspektiiviõpetus. Side antiikkultuuriga. Maalikunst, skulptuur, arhitektuur, «Taavet», Donatello. Verrocchio, Michelangelo, Botticelli.
- **Kõrgrenessanss** - humanismi triumf ja kriis. Leonardo, Raffael, Michelangelo.
- **Reenessanss Prantsusmaal.** Louvre'i uusehitus. Lossid (Blois, Chambord). Goyon
- **Reenessanss Saksamaal.** Maalikunst. Graafika. Dürer. **15.-16. saj. kunst Madalmaades,** van Eyck, Brueghel, Bosch.
- **Reenessanss Põhja-Euroopas.** Arhitektuur. Skulptuur.
- **Reenessanss Eestis.**
- **Barokk Itaalias.** Kirikud. Skulptuur. Bernini, Borromini. Peetri kirik Roomas.
- Maalikunst. Looduslähedane suund. Caravaggio.
- **Barokk Flandrias ja Hollandis.** Rubens, väikesed hollandlased, Rembrandt.
- **Barokk Prantsusmaal, Hispaanias, Eestis.** Arhitektuur, maalikunst. Versailles (arhitektuur, park). Narva arhitektuur. Velasques, El Greco, Lorrain.
- Kunstitunnid KUMUS, Tartu Kunstimuseumis. Eesti kunst

c. VIII kursus

- **18. saj kunst Prantsusmaal.** Rokokoo kui õukonna kunst. Rafineeritud naudingulisus, elegants. Sisekujundus. Mööbel. Kostüümid. Ornament. Watteau, Boucher.
- **18. saj. kunst Eestis.** Kadrioru loss, park. Põltsamaa. Mood. Mööbel.
- **Klassitsism Prantsusmaal.** Antiikeeskujud. Paraadehitused. Maalikunst. Tähe võidukaar, David, Ingres.
- **Klassitsism Venemaal.** Peterburi 18.-19. saj Sankt-Peterburgi arhitektuurimälestised. „Vaskratsanik“.
- **Klassitsism Eestis.** TÜ peahoone, Tartu ja Tallinna ehitised. Möisad.
- **Romantism.** Romantism Prantsusmaal, Hispaanias, Inglismaal. Delacroix, Turner, Goya.
- **Realism.** Maastikumaal, olustikumaal. Millet, Courbet, Rousseau. Vene maalikunst. Peredvizhnikud. Surikov, Repin, Levitan.
- **Eesti rahvusliku kunsti sünd.** Akademism ja realism. Köler, Weizenberg, Adamson.

- **Impressionism** (muljetekunst). Manet, Monet, Renoir, Sisley, Pissarro, Degas, Laikmaa.
- **Postimpressionism**, van Gogh, Gauguin, Cezanne.
- **Juugend**. W. Morris. Tarbekunst. Mööbel. Arhitektuur.
- **Sümbolism**. Munch, Munthe.
- **Eesti kunst (1940 kuni kaasajani)**. KUMU näitused, loengud Tartu Kunstimuuseumis.
- **Fovism**. Matisse, Derain, Vlaminck.
- **Ekspressionism**. Brücke. Blaue Reiter. Kircher, Nolde, Marc.
- **Kubism**. Picasso, Braque, Gris, Leger.
- **Futurism**, selle ideoloogia. Marinetti. Severini, Boccioni.
- **Abstraktsionism**. Kandinsky, Delaunay, Kupka.
- **Dadaism**. ARP. Duchamp, Schwitters.
- **Sürrealism**. A. Breton. Dali, Magritte, Miró.
- **Ekspressionism**. Pollock, Kirchner, Marc
- **Pop-kunst**. Rauschenberg, Warhol, Johns, Oldenburg.
- **Op-kunst. Kineetiline kunst**. Vasarely, Riley.
- **Naivism**. Rousseau, Pirosmansvili.
- **Happening ja performance**. Ono, Beuys, Buren.
- **Body-art, land-art, kontseptualism**. Serra, Nauman, Oppenheim.
- **Hüperrealism**. Katz, Cottingham.
- **Videokunst**.
- **20. saj. arhitektuur**.
- **Eesti kunst 20. sajandil**. Laikmaa, Kr. Raud. Noor-Eesti. Rahvusromantism. Kunstiühing ja kunstikool «Pallas» (K. Mägi, A. Vabbe, N. Triik, E. Wiiralt, A. Vardi). Eesti Kunstnikkude Rühm (M. Laarman, H. Olvi, A. Akberg, E. Ole). Eesti kunst (1940-1950, 1960-1970). Kaasaegne eesti kunst (80-ndate lõpp ja 90-ndad).

d. Õpitulemused

- tunneb kunstimõisteid (originaal, koopia, reproduktsioon);
- oskab hinnata esi- ja vanaaja kunstimälestisi;
- on täitnud praktilisi ülesandeid lähtuvalt kunstiajaloo läbitud teemadest;
- tunneb autoreid.
- oskab hinnata heatasemelist kunsti;
- teab olulisemaid kunstialaseid mõisteid ja oskab neid kasutada;
- oskab määratleda kunstikultuuri arenguloo perioode, stiile ja kunstivoole ning
- teab silmapaistvaid esindajaid;
- tunneb huvi kunstikultuuri väärtuste säilitamise ja kaitsmise vastu;
- suudab luua seoseid, teeb järeldusi ja tunneb huvi kaasaegse kunsti vastu.

6. Valikaine

a. Õppe-eesmärgid

- Anda võimalus mitmekülgseks arenguks.
- Innustada iseseisvat tegutsemist ja loomingulisust.
- Õpetada tundma ja kasutama kunstikeelt.
- Teadvustada, et igaüks on eriline, igaühel on oma anded.

b. Õpitulemused

- Teadlikkuse tõus erinevate kunstiliikide kohta.
- Silmaringi laienemine.

Valikainet saab valida V-VIII kursuse jooksul. V-VIII kursuse jooksul tuleb valida vähemalt üks valikaine. Valikained on fotograafia, grimeerimine, arvutigraafika või dekoraator-butafooria (teatrikunst).

7. Lisa-aasta

a. Õppe-eesmärgid

- huvialast lähtuv spetsialiseerumine;
- eelnevatel aastatel õpitu kordamine;
- õpilase isikliku "käekirja" väljakujundamine;
- vajadusel kõrgkooliks valmistumine.

b. Õppesisu

- **Figuur ja ruum.** Figuraalse kompositsiooni kavandamine. Inimfiguuri seos siseruumiga.
- **Portree.** Portree otsevaates ja rakursis. Miimika ja väljendusliigutused.
- **Figuuri staatika ja dünaamika.** Inimkeha seaduspärasused puhkeasendis ja liikumises. Kehapööre, peapööre ja jäsemete pöörded.
- **Loomeprotsessi teadlik juhtimine.** Loomingulise probleemi iseseisev püstitamine. Materjali kogumine ja kavandamine. Individuaalse ja sotsiaalse ühendamine. Lahendusvariantide analüüsimine. Keskendumisvõime ja koormustaluvuse arendamine.
- **Kunstilise kujundi loomine.** Teema ja süzhee sidumine. Abstraheerimine, detailiseerimine ja nüansseerimine.
- **Ekspressiivsete kompositsioonide loomine vaatluse järgi.** Ruumisügavuste kujutamine õhuperspektiivi abil.
- **Arhitektuur.** Reaalsusele tuginevate vormide ümberkujundamine, muutmine ja nende põhjal uute fantastiliste vormide loomine.
- **Inimese karakteriseerimine.**
- **Fantaseerimine.** Flora ja fauna iseloomulike tunnuste analüüs. Karakteriseerimisevõtted. Reaalsed ja fantastilised vormid ning nende ühendamine.
- **Modell.** Aktimaal. Figuur. Portree. Poolfiguur. Täisfiguur (ca 3 korda).
- **Interjäär.** Trepp. Võlvid.

8. Vabaõpe

a. Üldalused

- Vabaõppesse võetakse vastu õpilase avalduse alusel ja vabade kohtade olemasolul.
- Vabaõppes õpivad kooli lõpetajad ja/või vähemalt 10. klassis õppivad õpilased ja täiskasvanud, kes ei õpi muul erialal kunsti huvikoolis.
- Õppeaja kogukestus ei ole piiratud, kuid aastas on kogumaht 86 tundi.
- Iga õppeaasta läbimisel saavad vabaõppes osalejad tunnistuse.

b. Õppe-eesmärgid

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ja maalimisvahendeid ja –võtteid;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

c. Õpitulemused

Õppekorralduses ja õppesisu valikul lähtutakse õpilase individuaalsest soovidest, vajadustest ja eesmärkidest. Arendatakse õppija loovust, kunstioskuseid ja sotsiaalseid eneseväljendusoskuseid. Hindamine toimub arvestatud/mittearvestatud meetodil. Iga õppeaasta lõpuks valmib lõputöö, mida arvestatakse samuti arvestatud/mittearvestatud meetodil.

Vabaõppes osaleja:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab neid vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid, erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.